

dialectica
DEBATELOR

OPINII DEZBATERI *CONTROVERSE* INTERVIURI *OPINII* DEZBATERI *CONTROVERSE*

CULENTE DE IDEI ȘI CONFRUNTĂRI
DE OPINII ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

Dintr-un anumit punct de vedere, filozofia ocupă un loc privilegiat în conștiința omului contemporan. Pe de o parte, datele fundamentale ale existenței, nevoile imperioase ale perfecționării calității vieții, considerații unii, delicat puțin la număr, îl îndepărtază, îl detașază de acest mod de a gândi și a se gândi pe sine și pe problemele globale. Pe de altă parte, se manifestă viu înăuntrul ființei umane necesitatea păstrării și afirmării integralității lumii în care trăiește, a unității cunoașterii, a clarității și armonizării criteriilor axiologice adecvate, în sfârșit, dar nu și în ultimul rând, de a se pronunța asupra sensului vieții și a propriului destin. Această ar fi argumentul care l-ar arăta pe omul nostru contemporan preocupat de filozofie, iar stimulul preocuparea de a începe să scrie, să scrie filozofia poate să îi ofere cea mai adecvată privirea asupra întregii existențe. Dacă o analizăm cu atenție, o analiză asupra lumii, a locului și rostului său în lume.

Pe termenul problematic conținut mai sus, firește, s-au căutat soluții, unghiuri din care au fost abordate producând peisajul caleidoscopic al curentelor și școlilor care s-au configurat în panorama complexă a filozofiei, mai exact spus a filozofiei contemporane. Iar tonul primordialisă

de al demersurilor întreprinse rămâne col polemic, confruntarea (ixindu-se în termenii unor analize privind stadiul filozofiei, înțelegerea specificului ei în cadrul cunoașterii umane, posibilitățile sale creative și oportunitățile foarte ample, se propun și se resping probleme, se

tura-civilizație, putere-înțelepciune, s.a.m.d. Nu stă în intenția noastră eventuala recenziare a cărții lui Ludwig Grünberg. Ne-am referit la ea deoarece în peisajul ideologic de noi din țară, cartea respectivă constituie o probă „la zi” despre stadiul

nate filozofice, că indiferent de atitudinea lor, de refuz ori acceptare, cei mai diversi ideologi și se raportează la ea sau implicat. În lucrarea amintită nu se oferă citiva dintre cele mai consacrate curente filozofice — între care filozofia analitică, existențialismul, structuralismul

produsă este aceea a sublinierii progresante a caracterului funcționar materialismului dialectic și istoric de a fi și rămâne o filozofie deschisă, refuzând orice dogmatism, închisură, asumându-și plenar o atitudine lucidă, constructivă, revoluționară. De aici provine și spiritul critic care animă marxismul față de celelalte filozofii, în care fie deștiutură științei, fie practicării ingust, fie avaziune, fie neîncrederea în om dau tonul demersurilor efectuate. Nu rezultă nicicum că marxismul își revendică vreun monopol al adevărului. Pur și simplu reclamă asumarea unei mai responsabile fați de nou. Ceea ce traversează și filozofia și cultura în lumea contemporană, realitatea atestă că în siml acestora se produce valul autentic peste care nu se poate trece dect cu riscul sărăcirii marxismului însuși.

NEVOIA DE FILOZOFIE

Faptul că divergențele dintre cele două lăuri de poziție se exprimă adeseori de o manieră ireconciliabilă păstrează balanța undeva la mijloc, disputa continuând cu o ardore ce atinge spectaculosul. În orice caz, adepții poziției care consideră filozofia ca ceva deosebit, aparținând trecutului și care trebuie să rămână definitiv acolo, își fac din procesele de științificare și tehnizare a vieții din abso un fel de rătăciră în răndământul material capete de ață în pleoacăle lor exclusiviste. Totuși, nevoia de filozofie persistă și este reclamată ca și

formulează și se refuză rezolvărilor. Coloratura sui-generis a fenomenului ne este înfășurată, cu intenția de a fi fost surprins în esența lui și de o forță de schimbare a progresului tehnic, raporturile cunoaștere-valori, știință-umanism, tehnologie-moralitate, cul-

omului în circumstanțele vieții lui prezente, precum și de la portofoliul de probleme care ilustrează confruntările: mecanismele cunoașterii, limbajul științei, implicțiile umane ale progresului tehnic, raporturile cunoaștere-valori, știință-umanism, tehnologie-moralitate, cul-

filozofiei și. În acest cadru, despre diversele încercări de a impune nevoia de filozofie. Constatarea care se impune imediat este aceea că marxismul s-a impus în momentul de față ca un punct de referință permanent și de mare prestigiu în toate dispuțele ce se poartă pe coordo-

și pragmatismul — din perspectiva investigării sanelor acestora de a răspunde corect la interogațiile problematică câzând este ceea ce marxismul s-a impus în momentul de față ca un punct de referință permanent și de mare prestigiu în toate dispuțele ce se poartă pe coordo-

TRAIAN GÂNȚU

ȘTIINȚA UMANISTĂ

A stăpâni omul, a-l orîndii printru lucruri a căror ascultare pare perfectă, este iluzia de totdeauna a progresului tehnologic. Nu este greu astăzi să mai acceptăm că cineva poate gândi în acest mod. Și totuși, duse în forme mult mai subtile decât astăzi, un asemenea „creșteră” al omului, anume în cănoștură unora ideologii sau manageri din Occident. Replicile la adresa unei astfel de atitudini față de om se pot alege mai ales în sfera culturii, a artei sau cinematografului. Pentru că știința conform neutralității sale cuasitradiționale consideră încă problemele umane ca fiind de domeniul ideologiei, ai confruntării opiniilor și opțiunilor subiective.

judicări cu privire la realitatea umană. Știința a vrut întotdeauna — și mai vrea încă — să ajungă la același grad de obiectivitate în cunoașterea omului pe care este capabil să o atingă în cunoașterea realității fizice, eludînd, printr-o reducere strict subiectivă, faptul obiectiv că ea însăși este realitate subiectivă prin excelență — produsul subiectivității cunoașterii, al individualității sau comunității capabile de cunoaștere, că ea însăși este ceea ce se numește astăzi o unitate tensională: obiectiv-subiectiv. Aceasta, în vreme ce capitalismul a devenit o lume în care, după opinia savantului britanic M.H.E. Wilkins, „sistem

Au devenit celebre dificultățile fizicienilor de a stabili contribuția observării, al subiectivității deci, în fenomenele cercetate la nivelul realității subatomice. Plină și domeniul strict al realității obiective este tulburat astfel de amestecul omului ca subiect și destul fizicist, cer științarea domeniului fizicii — știința pivot la jumătatea acestui secol — în biologie, psihologie... deci trecerea la cercetarea științifică a subiectivității umane. Conceptul „de responsabilitate socială în știință”, după Wilkins, implică „faptul că și știința are avea părțile ei de gândire și simțire. Dacă aceste părți ar putea fi unite și așa ar fi mai apro-

se numește „ingineria socială”. O asemenea opțiune epistemologică s-a dovedit fertită: astăzi științele sociale obțin succese remarcabile în determinarea comportamentului uman, în dezvoltarea unor necesități de dezvoltare a societății sau în „manipulara” problemelor sociale. Impasul nu a intrizat însă să apară mai ales în privința „stabilității obiective” a finalităților diferitelor proiecte sociale și chiar a validității rezultatelor pe care acestea științe le obțin. Sint implicite aici fără îndoială probleme foarte diverse: economice, politice, culturale. Dar mai este implicat un adevăr simplu care își face loc astăzi în

ceci ei înseși să fie conșoventă cu premisele sale originare, să devină umanistă, încorporînd valori umane fundamentale și dezvoltînd, în însuși cuprinsul său, responsabilitatea pentru destinul omului. De aceea apar cu aștăntă afirmații care sunt susținute de pilă de Jacques Ellul care crede că astăzi „umanismul este depășit în profiul formării științifice și tehnice pentru că mediul în care scolarizăm și planja nu este, în primul rând, de mediu uman ci unul tehnicist”. Și astfel, „dacă se caută o cultură sau un umanism pentru societatea tehnică atunci trebuie pornit întotdeauna de la faptul că omul

acțiunilor umane. Această împărțire îi aparține — forță orărbă — de care clivizatorul deosebire deci mai înaltă inteligentă umană. Prin cunoștințele tehnice, este adevărat, multe uși pot fi deschise în societățile moderne și multe adevăruri se prezintă în capătă consistență evidentă. Cel puțin un adevăr nu se poate dobîndi însă pe această bază — responsabilitatea față de destinul propriu și al altora. Înțelegerea în orfelutele magistralului tehnologic al veacului al XX-lea, interzisă ca act delătat, dar căutăta și urmărită prin administrarea unor „hașurări” pentru adaptare, responsabilitatea se încapăținează să se producă într-un mediu nemijlocit uman la fel cum științarii însăși, împotriva prejudecăților care tind să o sterilizeze este și rămâne, prin amănunțimea sale adevărate, umanismul cel mai autentic. La fel ca omul — știința este o face posibilă — știința este o mișcare înfinită în vreme ce orice fapt al ei este parțial și provizoriu. Știința accede treptat la adevăruri generale, care urmează să fie valorificate în inventiv semnificative. Al absolutiza un moment al ei înseamnă a anihila însăși știința.

NICOLAE LOTREANU

Mitul „dezideologizării” și necesitatea ideologiei

Deologia și, implicit, propagaanda anticomunistă au predicată aplicare spre confuzia de planuri, substituțiu de adevăruri, recuzarea unor teorii mai vechi în datele conceptuale noi. Nu o dată în lucrări cu pretenții analitice de mai mare adințime sau în opinii marginase, cu difuzare pe calea unelor, fermitatea ideologică a concepției noastre despre lume este confundată cu O amătistă, grila periclit pentru valorile autentice este substituțiu prin eticheta de „proletcultism”, iar esecul originar al unor curente de gândire de demult este uitat anume, pentru a se propune diverse „noutăți” ce vor neapărat să pară noi — în chiar titulatura lor (noua dreaptă, noua filozofie și altele).

Deologia și, implicit, propagaanda anticomunistă au predicată aplicare spre confuzia de planuri, substituțiu de adevăruri, recuzarea unor teorii mai vechi în datele conceptuale noi. Nu o dată în lucrări cu pretenții analitice de mai mare adințime sau în opinii marginase, cu difuzare pe calea unelor, fermitatea ideologică a concepției noastre despre lume este confundată cu O amătistă, grila periclit pentru valorile autentice este substituțiu prin eticheta de „proletcultism”, iar esecul originar al unor curente de gândire de demult este uitat anume, pentru a se propune diverse „noutăți” ce vor neapărat să pară noi — în chiar titulatura lor (noua dreaptă, noua filozofie și altele).

Din perspectivă istorică, este evident că în lumea contemporană, filozofia și cultura se află într-o etapă de profundă transformare. Este adevărat că în cultura în dezvoltare există o tendință de „dezideologizare”, înțelesă în sensul de „desfășurare”, dar aceasta nu înseamnă că ideologia este în declin. Dimpotrivă, ideologia rămâne o forță vitală în societatea modernă, deoarece asigură coeziunea socială și orientarea colectivă. Orice tentativă de a elimina ideologia ar duce la o situație de anarhie și confuzie. Ideologia este necesară pentru a oferi un cadru conceptual pentru a înțelege și acționa în lume.

Deși ideologia este necesară, este important să se evite excesele și să se promoveze un tip de ideologie care să fie deschisă și adaptabilă la schimbările din lume. Ideologia trebuie să fie un instrument pentru a înțelege și a îmbunătăți condițiile de viață, nu un instrument pentru a controla și a opri progresul. Prin urmare, este necesară o abordare critică și realistă a ideologiei în lumea contemporană.

ACULIN CAZACU

MANIPULARE ȘI POLITICĂ ÎN SOCIETATEA OCCIDENTALĂ

Societatea occidentală oferă în momentul de față o imagine panoramică pe cit de mozaicată pe atât de contrariantă și amăgitoare în raport cu esența și natura sa profundă: o textură complicată de relații sociale și politice, o profuziune de instituții și grupări de interese, fenomene accelerare de destrăbucare și polarizare socială, tendințe contradictorii în dinamica sistemelor social-politice, a practicilor ideologice puse în mișcare pentru a legitima sistemul capitalist în ansamblul său. Iluzia pe care o poate genera o atare imagine, aceea a unei societăți „deschise”, „pluraliste”, a unei piețe vaste și cu neînstrădate posibilități de absorbție și difuziune a informațiilor, opiniilor, atitudinilor, ideilor și doctrinelor celor mai diverse, este însă nu numai contrară realității și ci și pernicioasă.

Dezvoltarea liberală a capitalismului premonopolist, are loc o consolidare a legăturilor reciproce între componentele sistemului capitalist. Așa cum remarcă Jürgen Habermas, „raporturile de forță personale se ascund în spatele convingerilor anonime ale unui comandament indirect: în domenii din ce în ce mai vaste ale vieții sociale, directivele își pierd caracterul de ordine și se traduc prin asemenea tehnici

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

de manipulare înlocuite care sint tinuți în supuneră, bine întregi pot face ceea ce trebuie cu conștiința de a fi liberi”. Dezvoltarea tehnologică, capitalistă, departe de a conduce la eliberarea omului, instrumentalizănd lucrurile, e-a generat într-un obstacol sau convertit, situație ce caracterizează

Sosirea în Capitală a tovarăşului Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania

Vineri după-amiază a sosit în Capitală tovarăşul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania...

La sosire, pe aeroportul Otopeni, oaspeţele a fost salutată de tovarăşii Irina Cazacu, membru al Comitetului Politic Executiv...

AGENDA

Vineri dimineaţa a părăsit Capitala tovarăşul Lectoraj Chundramun, preşedintele Partidului Comunist din Mauritius...

citoresse Socialist Ungar şi Partidul Comunist Român, vorbitor la subliniat contribuţia deosebită a infirmităţilor şi convalescenţilor...

Vineri a avut loc la Podari, judeţul Dolj, o adunare festivă prilejului de cea de-a 37-a aniversare a eliberării Ungariei...

În aceeaşi zi, delegaţia indoneziană a vizitat Combinatul petrochimic Brazi şi Întreprinderea „Mărăceşti”...

Vineri a avut loc la Podari, judeţul Dolj, o adunare festivă prilejului de cea de-a 37-a aniversare a eliberării Ungariei...

În aceeaşi zi, delegaţia indoneziană a vizitat Combinatul petrochimic Brazi şi Întreprinderea „Mărăceşti”...

O nouă linie de navigaţie maritimă

Vineri a părăsit portul Constanţa cu destinaţia Cuba cargoul Frunzaneşti, aparţinând flotei noastre maritime comerciale...

Un nou vaccin

La Institutul de cercetări veterinare şi bioprocarate „Pasteur” din Bucureşti a intrat în producţie noul vaccin „Pneumovivac”...

SPORT

START IN „ŞTAFETA PĂCII” Pe stadionul „Olimpia” din Satu Mare, dominat de pancarte cu inscripţii „Jos războiul!”...

MERIDIAN

● ASTĂZI se vor disputa meciurile celei de-a 25-a etape a campionatului divizion I la fotbal. În Capitală sînt programate două întâlniri...

Rezervele interne sînt suficiente pentru recuperarea restanţelor

lipsa de capacităţi de uscare corelată cu lipsa de chereste uscate (circa 5000 mc nelivrabile de furnizori încă din 1981) a condus la restanţe nu numai pe înaltă, ci pe întreg trimestrul...

Astăzi şi mâine la Timişoara FESTIVALUL GIMNASTICII RITMICE MODERNE

Sala sporturilor din Timişoara găzduieşte, astăzi şi mâine, o competiţie gimnastică ritmică modernă, ediţia a X-a, jubiliară...

Mîine în campionatul european de rugbi ITALIA — ROMÂNIA

Duminică, echipa de rugbi a României dispută în cadrul campionatului european de rugbi Cupa UEFA...

Primăvara rugbyului românesc

Organizată sub egida „Daciadei”, pe Stadionul Tineretului din Capitală, tradiţionala competiţie de primăvară a rugbyului românesc se apropie de final...

azi INFORMAŢII-NOTE-SAH-FILATELIE-UMOR INSEMNARI-MUZICA-JOCURI-EPIGRAMME

Pe cîţiva quadrati

● Astăzi, la ora 18, la Clubul Sindicatului „Poligrafia” din Braşov se vernisează expoziţia de ex libris: „Luptăm pentru pacea lumii”...

Foto-album

„Curiozitatea” Foto: N. N. NEGULESCU

TRASEELE INDEPENDENŢEI

Cu prilejul împlinirii a 105 ani de la proclamarea independenţei de stat a României, B.T.T. agenţii judeţene...

IN AMFITEATRUL ŞTIINŢEI

Azi, are loc în munca şi realiza- ţele sale, lectie de circulaţie politehnică...

Complexul hotelier „Athenae Palace”

Complexul hotelier „Athenae Palace” din Bucureşti a fost confortat, de către Centrul Italian pentru cooperare economică...

IMPLINIRI

În faşierul Casei de cultură a sindicatelor din municipiul Buzău se află expoziţia de fotografii: „Împliniri în anii cooperativării”...

PENTRU DOUĂ MINUTE DE GRATIE

Cu emoţie şi reală satisfacţie au urmărit suporterii echipei de gimnastică ritmică de la Liceul Industrial de construcţii nr. 7...

SAH-MAT... EMATICA

Cine (conţinutul a) colege de clasă au organizat un turneu amical de şah. Andrei afirmă cu regret că nu a ocupat locul I (conţinutul b)...

Asu cum mă asteptam, scrisoara lui Stefan Vintila a stîrnit un ecou deosebit în rândul prietenilor rubricii, extrem de mult fiind impresionată de puterea cu care noul nostru prieten a trecut peste greutăţile enunţate de el în scrisoarea prezentată sîmbătă trecută...

şi jumătate. Sînt de-acum o obişnuită a „casei” ● Angela Turcu: Din Gorcea este în prezent antrenorul Clubul scolar Vitorul Bucureşti. Este o bună antrenor şi e normal să fie aşa din moment ce s-a numărat printre cele mai valoroase gimnaste ale ţării...

NADIA COMĂNECI de vorbă cu cititorii

dumneavoastră este o secte puternică, pe care probabil o cunoaşteţi. Aştept să-mi scrieţi şi părerea Mirii. După primele antrenamente. Succes! ● Venera S.: După părerea mea, ai greşit, ceea ce înseamnă că este dator să repari situaţia...

Advertisement for 'Nadia Comaneci' featuring a stylized signature and promotional text for her gymnastics routine.

